

Tantárgy megnevezése/Neptun kódja:	Kreditértéke: 8
Vidéki átalakulás és vidékfejlesztési politika <i>(Rural Transformation and Rural Development Policies)</i>	
Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Farkas Tibor (PhD) egyetemi tanár	
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (név, beosztás, tud. fokozat):	
A tantárgy besorolása: kötelező / <u>választható</u>	
A tanóra típusa: ea./ <u>szem.</u> /gyak./konz. és összóraszám az adott félévben: 0/12/0/0 összóraszám az adott félévben : 12 tanóra	
Az adott ismeret átadása milyen módszerek, (<i>sajátos</i>) eszközök, jellemzők alkalmazásával történik pl. esetismertetések, esettanulmány-feldolgozások, projektmunka, egyéb.... Előadás, esettanulmány-feldolgozás, prezentációk, team-munka	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb): gyakorlati jegy	
Az ismeretellenőrzésben alkalmazott értékelési mód(ok): érdemjegy	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 1.2.3.4.5.6. félév	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): -	
Tantárgy-leírás: a tantárgy célja, az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
Tantárgy-leírás A tantárgy célja, hogy a doktoranduszok átfogó ismereteket szerezzenek a vidéki térségek átalakulását meghatározó társadalmi, gazdasági, környezeti és intézményi folyamatokról, valamint ezek kapcsolatáról a hazai és nemzetközi fejlesztéspolitikákkal. A kurzus a vidéki átalakulás (rural transformation) korszerű elméleti megközelítéseire építve vizsgálja a globalizáció, a demográfiai változások, a klímaváltozás, a digitalizáció, az innováció és a társadalmi folyamatok vidéki térségekre gyakorolt hatásait, valamint az ezekre adott fejlesztéspolitikai válaszokat. A tantárgy kiemelt figyelmet fordít a területi egyenlőtlenségek, a vidéki életminőség, a társadalmi reziliencia, a társadalmi innováció, a közösségvezérelt helyi fejlesztések (LEADER), az intelligens falvak (Smart Villages), valamint a fenntartható vidéki fejlődést támogató európai uniós szakpolitikák – különösen a Közös Agrárpolitika vidékfejlesztési eszközrendszere – elemzésére. A kurzus bemutatja a fejlesztési beavatkozások tervezésének, megvalósításának és értékelésének korszerű módszereit, valamint a bizonyítékokon alapuló szakpolitikai döntéshozatal jelentőségét. A kurzus célja, hogy a doktoranduszok képesek legyenek önállóan elemezni a vidéki átalakulás folyamatait, értékelni a különböző fejlesztéspolitikai megközelítéseket, valamint kutatási eredményeiket a tudományos és szakpolitikai diskurzusban egyaránt hasznosítani.	
Tematika	
1. A vidéki átalakulás (Rural Transformation) elméleti keretei	

- A vidék fogalmának változása
- A vidéki térségek új funkciói
- A vidéki átalakulás nemzetközi megközelítései

2. A vidéki társadalom változásai

- Demográfiai folyamatok
- Elvándorlás és visszaköltözés
- Öregedés, generációváltás
- Társadalmi egyenlőtlenségek

3. Gazdasági szerkezetváltás és a vidéki gazdaság diverzifikációja

- A mezőgazdaság szerepének átalakulása
- Multifunkcionális vidékgazdaság
- Rövid ellátási láncok
- Helyi gazdaságfejlesztés

4. Fenntarthatóság és reziliencia a vidéki térségekben

- Klímaváltozás
- Környezeti kihívások
- Adaptáció
- Reziliens vidéki közösségek

5. Társadalmi innováció és közösségi kezdeményezések

- Social innovation
- Bottom-up fejlesztések
- Civil szervezetek
- Közösségi részvétel

6. Digitalizáció és Smart Villages

- Digitális átállás
- Okos falu koncepció
- Mesterséges intelligencia vidéki alkalmazásai
- Digitális szolgáltatások

7. Vidéki kormányzás és fejlesztéspolitika

- Multi-level governance
- Partnerség
- Hálózatok
- Intézményi együttműködések

8. Az Európai Unió vidékfejlesztési politikája

- A Közös Agrárpolitika fejlődése
- LEADER

- Területi kohézió
- Hosszú távú jövőkép a vidéki térségek számára

9. A fejlesztési beavatkozások tervezése és értékelése

- Érintettek elemzése
- A partnerség értékelés
- Monitoring
- Hatásértékelés

10. Nemzetközi jó gyakorlatok és összehasonlító elemzések

- OECD országok
- Smart Villages példák
- Innovatív vidékfejlesztési modellek
- Tanulságok Magyarország számára

11. A vidéki átalakulás új kutatási irányai

- Place-based development
- Well-being
- Just Transition
- Rural proofing
- Mission-oriented fejlesztések

12. Doktori kutatások és jövőbeli kihívások

- A hallgatók kutatásainak kapcsolódása
- Interdiszciplináris megközelítések
- Új kutatási kérdések
- Tudományos publikációs lehetőségek

A 2-5 legfontosabb *kötelező* irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN):

OECD (2025): **Rural Innovation Pathways: Connecting People, Places and Ideas**
https://www.oecd.org/en/publications/rural-innovation-pathways_c86de0f4-en.html

OECD (2020): **Rural Well-being: Geography of Opportunities**
https://read.oecd-ilibrary.org/en/publications/rural-well-being_d25cef80-en.html

OECD (2024) **Getting to Services in Towns and Villages**
https://www.oecd-ilibrary.org/en/publications/getting-to-services-in-towns-and-villages_df1e9b88-en.html

A 2-5 legfontosabb *ajánlott* irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN):

Obádovics, Csilla & Prihoda, Emese. (2019). Változó társadalom, változó gazdaság
Changing society, changing economy. Scholar Kiadó, Budapest.

Pekka Leviäkangas, Signe Sønvisen, Diego Casado-Mansilla, Marius Mikalsen, Andrea Cimmino, Anastassios Drosou, Shahid Hussain (2025). Towards smart, digitalised rural regions and communities – Policies, best practices and case studies, Technology in Society, Volume 81, ISSN 0160-791X,
<https://doi.org/10.1016/j.techsoc.2025.102824>.

Komorowski, Ł.; Stanny, M. Smart Villages: Where Can They Happen? *Land* **2020**, *9*, 151. <https://doi.org/10.3390/land9050151>

Mohammad Raziuddin Chowdhury, Md Sakib Ullah Sourav, Rejwan Bin Sulaiman
(2023). The Role of Digital Agriculture in Transforming Rural Areas into Smart Villages
<https://doi.org/10.48550/arXiv.2301.10012>

Melyek azok a szakmai kompetenciák, kompetencia-elemek, készségek, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul (tudás, képesség, attitűd, autonómia és felelősség):

Tudás:

- A hallgató ismeri a vidéki átalakulás (rural transformation) elméleti kereteit, valamint a vidéki térségek társadalmi, gazdasági, környezeti és intézményi változásainak alapvető összefüggéseit és szakirodalmi megközelítéseit.
- Ismeri a vidéki fejlesztéspolitikák (különösen az Európai Unió Közös Agrárpolitikája és vidékfejlesztési pillére) célrendszerét, eszközeit és működési logikáját.
- Rendelkezik a területi egyenlőtlenségek, a vidéki életminőség, a társadalmi innováció és a reziliencia fogalmi és elméleti alapjainak kutatási szintű ismeretével.
- Ismeri a nemzetközi vidékkutatás (pl. rural studies, development studies) meghatározó irányzatait, különös tekintettel a place-based fejlesztés, a smart villages és a fenntartható átmenetek (just transition) megközelítéseire.

Képesség:

- Képes a vidéki térségek komplex társadalmi-gazdasági folyamatait több szempontból elemezni, és azokat fejlesztéspolitikai összefüggésrendszerbe helyezni.
- Képes fejlesztéspolitikai programok és beavatkozások (pl. LEADER, KAP intézkedések, smart village kezdeményezések) kritikai elemzésére és értékelésére.
- Képes önálló kutatási kérdések megfogalmazására a vidéki átalakulás témakörében, valamint empirikus és elméleti módszerek alkalmazására ezek vizsgálatában.
- Képes esettanulmányok, nemzetközi példák és policy-dokumentumok feldolgozására, valamint ezek alapján szakmailag megalapozott elemzések és prezentációk készítésére.

Attitűd:

- Törekszik a komplex, interdiszciplináris szemléletre a vidéki társadalmi és gazdasági folyamatok értelmezésében.
- Nyitott a nemzetközi szakirodalom kritikai feldolgozására és a különböző fejlesztéspolitikai megközelítések összehasonlítására.
- Elkötelezett a társadalmi, gazdasági és környezeti szempontok integrált kezelése mellett a vidéki térségek fejlesztése során.
- Fogékony az innovatív, közösségvezérelt és fenntarthatóság-orientált fejlesztési megoldások iránt, és törekszik ezek kritikai értelmezésére.

Autonómia és felelősség:

- Önállóan képes a vidéki átalakulással kapcsolatos komplex elemzések elkészítésére, valamint fejlesztéspolitikai következtetések és javaslatok megfogalmazására.
- Képes tudományosan megalapozott vélemény kialakítására a vidéki térségeket érintő fejlesztéspolitikai beavatkozások hatásairól és korlátairól.
- Képes szakmai párbeszédet folytatni a vidékfejlesztés, regionális tudomány és szakpolitikai döntéshozatal szereplőivel, és eredményeit doktori szintű tudományos diskurzusban képviselni.
- Képes felelősséget vállalni saját kutatási eredményeiért, és azokat transzparens, kritikus és nemzetközileg értelmezhető módon kommunikálni.